

УДК 377.1

Колесник О. О., к. екон. н., викладач вищої категорії,
ВСП «Фаховий коледж ОНУ імені І. І. Мечникова» (м. Одеса, Україна)
o.kolesnik@onu.edu.ua

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ОСНОВНА ІДЕЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО

Анотація. У тезах розглядається концепція освіти майбутнього, зокрема дуальна освіта як перспективний напрямок підготовки фахових молодших бакалаврів, що базується на теоретичному навчанні в закладах освіти з практичною підготовкою на підприємствах. Проналізовано переваги дуальної форми навчання, її вплив на якість підготовки кадрів та відповідність вимогам сучасного ринку праці. Особлива увага приділяється міжнародному досвіду впровадження дуальної освіти та можливостям адаптації цієї моделі в освітній системі України.

Ключові слова: інклюзивність, цифровізація, компетентність, дуальна освіта

Abstract. The paper considers the concept of future education, focusing on dual education as a promising direction of training professional junior bachelors. This model combines theoretical learning at educational institutions with practical training at enterprises. The advantages of the dual form of education, its impact on the quality of personnel training and compliance with the requirements of the modern labor market are analyzed. Special attention is paid to the international experience of implementing dual education and the potential for adapting this model within Ukraine's educational system

Keywords: inclusiveness, digitalization, competence, dual education

Освіта є ключовим фактором розвитку суспільства, економіки та особистості. У сучасному світі навчання адапт

ується до швидких змін у технологіях, ринку праці та соціальних умовах. Основні напрями модернізації освіти: компетентнісний підхід, цифровізація, персоналізація навчання.

Компетентнісний підхід: акцент на розвитку критичного мислення, креативності, комунікації та співпраці основна ідея розвитку освіти майбутнього. В світлі нинішніх обставин, коли усі галузі вступають в четвертий рік війни, жертвами якої стали перш за все мирне населення, заклади освіти, діти та молодь, інклюзивність та рівний доступ, створення умов для навчання всіх категорій населення є основоположним принципом трансформації освітніх умов. Lifelong

learning (навчання впродовж життя) потребує вибудовування персоналізованої освітньої стратегії в рамках студентоцентрованого навчання. Це дозволяє сформувавши індивідуальну траєкторію освітнього процесу для кожного здобувача, що сприятиме набуттю саме тих компетентностей, які допоможуть молодим фахівцям якнайкраще реалізувати себе на кар'єрному шляху [1].

Інтеграція наук, технологій, інженерії, мистецтва та математики – STEAM-освіта (Science, Technology, Engineering та Mathematics) задає вектор креативності та інноваційності в сучасні технології навчання. Процес цифровізації освіти, що активізувався з початком повномасштабного вторгнення, спонукав до використання інноваційних освітніх технологій та інструментів:

- Онлайн-курси, освітні платформи, штучний інтелект.
- Проєктне навчання (PBL): навчання через виконання реальних кейсів і завдань.
- Гейміфікація: застосування ігрових елементів для підвищення мотивації учнів.

Важливим стає надбання саме практичних навичок в результаті навчання. Тут на передній план виступає дуальна форма освіти. Саме тому вкрай актуальним є обговорення майбутніх освітніх програм, їх наповнення та забезпечення зі стейкхолдерами та особливо з майбутніми роботодавцями. На сьогоднішній день усі сфери та галузі вже не мають чітко окреслених меж, взаємопроникають та доповнюють одна одну [2]. Так само і освіта стає гібридною. З одного боку здобувачі продовжують отримувати базові теоретичні знання в коледжі, але паралельно мають можливість закріплювати їх на практиці на базі роботодавця. Для того співпраця освітніх закладів та роботодавців має бути постійною на основі договорів дуальної освіти. Ця система поєднує теоретичне навчання у закладах освіти з практичною підготовкою на підприємствах.

Ось лише декілька прикладів вдалого зарубіжного досвіду щодо впровадження цієї форми навчання. Німеччина – класичний приклад ефективної дуальної освіти. Близько 50% випускників шкіл обирають цю модель навчання, яка передбачає навчання у професійних школах (Berufsschule) та на підприємствах. Система добре інтегрована в економіку, що сприяє високому рівню працевлаштування випускників. У Швейцарії (70% випускників) дуальна освіта охоплює широкий спектр професій, а навчання триває від 2 до 4 років залежно від спеціальності. Програма передбачає тісну співпрацю між компаніями та навчальними закладами, що забезпечує студентам реальний досвід роботи та високі шанси на працевлаштування. Австрія – система схожа на німецьку модель, де близько 40% молоді проходять дуальне навчання. Підприємства активно залучені до навчального процесу, що дозволяє студентам

здобувати актуальні навички відповідно до вимог ринку праці. Канада – модель Co-op education (cooperative education) широко застосовується в університетах та коледжах. Студенти відвідують навчальні семестри з оплачуваними стажуваннями в компаніях. Це дає можливість не лише отримати практичний досвід, а й зменшити фінансові навантаження на освіту.

Такий підхід сприяє якісному формуванню професійних навичок студентів і підвищує їхню конкурентоспроможність. Студенти отримуватимуть можливість застосовувати знання на практиці, що дозволить їм краще засвоїти матеріал і набути цінного досвіду. Завдяки тісній співпраці з роботодавцями, випускники дуальної освіти мають більше шансів отримати роботу після закінчення навчання. Дуальна освіта дозволяє адаптувати навчальні програми відповідно до актуальних потреб бізнесу. Оскільки студенти набувають реального досвіду роботи ще під час навчання, їхні шанси знайти гідну роботу значно зростають. Окрім фахових знань, студенти розвивають навички комунікації, командної роботи та відповідальності, що є важливими для будь-якої професії [5].

У майбутньому дуальна освіта може стати ще більш популярною завдяки тісній співпраці закладів освіти з бізнесом. Удосконалення навчальних програм, збільшення кількості підприємств-учасників та розширення сфер застосування дуальної освіти допоможуть створити якісно нову систему підготовки спеціалістів. Таким чином, дуальна освіта є ефективною моделлю навчання, що відповідає сучасним викликам ринку праці та сприяє розвитку професійної компетентності молодих фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Марценюк Л. В., Груздєв О. В. Дуальна освіта як засіб ефективного поєднання теорії та практики. *Економіка та держава*. 2021. № 3. С. 58–65. DOI: [10.32702/2306-6806.2021.3.58](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.3.58)
2. Зінченко, С. М., Зінченко, А. Л. Дуальна освіта як запорука соціального партнерства у професійній підготовці випускників вишів: зарубіжний досвід. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (192), 181-185. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-192-181-185>
3. Бугайчук В., Давліканова О., Лилик І. Онтологія дуальної освіти: досвід німеччини та україни. Київ: ТОВ «Вістка», 2022. 240 с.
4. Romanushyna. O., Dunduk. A. Дуальна освіта як одна з умов формування професійної компетентності техніків-технологів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*, (1(48), 361–364. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.361-364>
5. Марценюк Л. В., Груздєв О. В. Дуальна освіта як засіб ефективного поєднання теорії та практики. *Економіка та держава*. 2021. № 3. С. 58–65.